



Inga Vilogorac Brčić. Trećim je predavanjem Ana Marinović sudionike seminara upoznala s ikonografskim prikazima lađa na antičkim kovanicama (*Prikazi brodova na antičkome novcu*).

Bruna Kuntić-Makvić održala je prvi lektorat, *Grad i luka*, tijekom kojeg su sudionici prevodili odlomke iz Aristotelove *Politike* (VII, 5, 3-6). U drugom su lektoratu, nazvanom *Spas ili prijetnja*, s Tončijem Malešom prevodili stihove iz Vergilijeve *Eneide* (III, 10-21, 70-80, 124-137, 209-221, 276-284, 570-577, VI, 1-13, VII, 25-36). Tijekom trećeg lektorata, *Atlantida i njezina luka*, uz vodstvo Mislava Gjurašina prevodili su ulomke iz Platonova *Kritije* (113, 115-117), a tijekom četvrtog (*Oluja u Napulju*) s Ingom Belamarić jedno Plinijevo pismo (V, 1, 3, 7, 10-21).

Kao i svake godine, sudionici seminara odmah su po dolasku, uz vodstvo Inge Belamarić, obišli Dioklecijanovu palaču. Vidjeli su potom i ostatke drevne Salone, kroz koju ih je vodio Ivan Matijević, te Arheološki muzej s Ingom Vilogorac Brčić. U Muzeju su, k tomu, sudjelovali u Epigrafskoj radionici (*Salonitanski moreplovac*). Ove je godine programu dodan obilazak Etnografskog muzeja, koji su sudionicima seminara predstavili Silvio Braica i Igor Jakšić.

Tijekom završne priredbe u Galeriji Vidović svaki je polaznik dobio diplomu i dar. Pritom je najavljen osmi seminar *Salonae longae*, kojem će temom biti „Ceste i putovanja”.

Tomislav Mokrović

SEMINAR *COLONIA IULIA IADER*

U razdoblju od 7. do 10. travnja 2015. godine u Zadru je održan već tradicionalni VIII. seminar za klasičare osnovnih i srednjih škola *Colonia Iulia Iader*. Tema ovogodišnjega seminara bila je *Post meridiem*, a poseban naglasak stavljen je na rimske terme.

Uvodno predavanje održala je profesorica Bruna Kuntić Makvić s Odsjeka za povijest Filozofskoga Fakulteta u Zagrebu koja je sudionike seminara upoznala s antičkom povijesti grada Zadra, njegovim prvim stanovnicima te najvažnijim spomenicima rimskoga doba sačuvanim do danas. Po dolasku u Zadar polaznici seminara bili su smješteni u novootvorenom hostelu na samom zadarskom forumu odakle su krenuli u istraživanje grada. Polaznici su najprije posjetili novi antički postav Arheološkog muzeja Zadar gdje su mogli vidjeti najreprezentativnije rimskodobne artefakte s područja Zadarske županije, a nakon toga je uslijedio obilazak stare gradske jezgre pod vodstvom profesora Tomislava Mokrovića. Šećući gradom učenici su obišli ostatke rimskoga foruma i kapitolija, ali i kasnije građevine poput katedrale Sv. Stošije, gradskih zidina te Kopnenih vrata iz mletačkoga razdoblja, sve posebno vrijedne spomenike zadarske povijesti. Nakon ručka učenici su pod vodstvom profesorice Tanje Kovačić sudjelovali u likovnoj radionici gdje su dobili zadatak da od kartona, kolaž-papira, ljepila, bojica i dr. izrade malu repliku rimskih termi.





Drugoga dana seminaru prof. Mokrović je održao predavanje pod naslovom „Rimske terme“ gdje su se polaznici bolje upoznali s porijeklom i nastankom rimskih termi, načinima njihove gradnje, prostorijama od kojih su se sastojale, načinu dobivanja vode putem akvedukata te najzanimljivijim ostacima rimskim termi na području Hrvatske. Nakon predavanja profesorica Jasna Vučić održala je prvi latinski lektorat na kojem je s učenicima čitala ulomke Petronijeva *Satirikona*. Nakon lektorata učenici su nastavili rad na likovnoj radionici, a zatim je u poslijepodnevnom satima uslijedila igra po gradu u kojoj su svi polaznici seminaru bili podijeljeni u četiri grupe, a svaka je grupa dobila popis zadataka koji moraju obaviti ili popis činjenica iz zadarske povijesti koje moraju doznati. Nakon večere uslijedila je zajednička šetnja gradom i prekrasnom zadarskom rivom do Morskih orgulja i Pozdrava suncu, nezaobilaznih atrakcija grada Zadra.

Trećega je dana profesorica Iva Bidjin održala drugi latinski lektorat na kojem su učenici čitali ulomke Marcijalovih *Epigrama*, a zatim su svi krenuli na likovnu radionicu i dovršavanje svoje replike rimskih termi. Nakon ručka sudionici su se uspeli na zvonik katedrale Sv. Stošije odakle su imali prilike uživati u nezaboravnom pogledu na zadarsku gradsku jezgru, kao i na otoke zadarskog arhipelaga. Predvečer su svi sudionici seminaru prošetali gradom te zastali na Morskim orguljama kako bi mogli uživati u najljepšem zalasku sunca.

Jutro posljednjega dana seminaru bilo je rezervirano za posjet Muzeju antičkoga stakla. Ondje su učenici vidjeli obilje eksponata iz zadarske nekropole Relja, a kasnije su posjetili i radionicu puhanja stakla gdje im je majstor izrade staklenih predmeta detaljno objasnio način izrade stakla u antici i danas, a zatim i prezentirao kako izgleda postupak izrade jedne staklene posude. Nakon ručka svi su se sudionici još jednom okupili na zadarskom forumu gdje su im svečano uručene diplome te nagrade najboljim polaznicima seminaru. Radujemo se susretu dogodine!



#### PREDAVAČI:

Iva Bidjin Laura, prof. (Privatna klasična gimnazija, Zagreb)  
 dr.sc. Kornelija A. Giunio (Arheološki muzej, Zadar)  
 Tatjana Kovačić, uč. savjetnik za likovnu kulturu  
 prof.dr.sc. Bruna Kuntić-Makvić (Katedra za staru povijest, FFZG)  
 Tomislav Mokrović, mag. arh. (Institut Latina et Graeca)  
 Jasna Vučić, prof. (Privatna klasična gimnazija, Zagreb)

#### POLAZNICI:

Blagojević Tin (Klasična gimnazija, Zagreb)  
 Blaznik Mihaela Kristina (OŠ J. J. Strossmayera, Zagreb)  
 Carić Viktor (Privatna klasična gimnazija, Zagreb)  
 Coumbassa Sorrel (OŠ Tina Ujevića, Zagreb)  
 Đurić Lucija Nera (Klasična gimnazija, Zagreb)  
 Graonić Mislav (OŠ Tina Ujevića, Zagreb)  
 Grbavac Kata (OŠ Miroslava Krleža, Zagreb)

- Heckel Lucija (OŠ Miroslava Krleže, Zagreb)  
 Ibrahimpašić Hana (OŠ J. J. Strossmayera, Zagreb)  
 Kerner Lucija (Privatna klasična gimnazija, Zagreb)  
 Lovrenčić Ida (OŠ Izidora Kršnjavoga, Zagreb)  
 Mirković Matej Kristan (Nadbiskupska klasična gimnazija, Zagreb)  
 Ostrolučanin Luka (OŠ Izidora Kršnjavoga, Zagreb)  
 Polić Lea (OŠ S. S. Kranjčevića, Zagreb)  
 Protega Jure (Privatna klasična gimnazija, Zagreb)  
 Radotović Anamaria (Nadbiskupska klasična gimnazija, Zagreb)  
 Rimac Marin (OŠ Izidora Kršnjavoga, Zagreb)  
 Romac Ana (OŠ S. S. Kranjčevića, Zagreb)  
 Softić Dora (OŠ J. J. Strossmayera, Zagreb)  
 Živković Andrija (OŠ S. S. Kranjčevića, Zagreb)

Zlatko Šešelj

## Expellas furca ipse tamen recurret

Marko Petrak: TRADITIO IURIDICA, vol. I. REGULAE IURIS,  
 Novi informator, Zagreb 2010., 141 str.

Još od vremena kad sam sam počeo učiti latinski u petom osnovne, susrećem se s pitanjima mnogih ljudi „zašto učiti mrtav jezik?“. U trenucima kad sam, dakle, započeo kao i svako dijete, znatiželjno istraživati prve zagonetke latinskoga jezika, jedna je zabrinuta prijateljica moje majke, inače učiteljica u jednoj zagrebačkoj osnovnoj školi, upitala moju majku zar ne zna da će za nekoliko godina učenje latinskoga sasvim iščeznuti iz škola?

Bila je ta majčina prijateljica i „dobro upućena“ i dobronamjerna, ali je u svemu pogriješila: cijelog se života bavim, eto, „mrtvim“ jezicima, latinskim i grčkim. A i od doba kad sam sam krenuo tim putem, broj se učenika i škola s klasičnim jezicima dobrano povećao. No to pitanje – zašto učiti latinski i grčki – postavljeno mi je otad bezbroj puta, što u privatnim razgovorima, što u profesionalnim krugovima, a postavlja se i danas. Dovoljno je pročitati tek neke prijedloge „reforme obrazovanja“ koje nude „poznati intelektualci“ po novinama, pa vidjeti de se velik dio današnje „profesionalne javnosti“ opredjeljuje za najgore sustave obrazovanja uvjereni da se u njima ogleda modernost...

No ovo nije mjesto za obračune s drugačijim idejama o obrazovanju, već prigoda da se nekoliko riječi napiše o knjizi koja je, jednim malim dijelom, upravo i odgovor „dobro upućenima“, „dobronamjernima“, pa i „modernima“ u vezi s pitanjem koje smo vidjeli na početku: zašto učiti klasične jezike.

Autor nevelike knjige velika značenja, Marko Petrak, redovni profesor rimskog prava na Pravnom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta, već je prije, u raznim prilikama, govorio o temi koju će ovdje odlično eksplicirati i dokumentirati, o sve češćoj uporabi latinskih pravnih izreka u suvremenoj pravnoj praksi. Te su pravne izreke (*regulae iuris*) rezultat dugotrajna procesa brušenja i preciziranja mnogobrojnih pravila koja su nastala u rimskoj pravnoj tradiciji. I upravo je ta pravna preciznost i sažetost potakla ponovnu uporabu *regulae iuris* u suvremenoj pravnoj praksi. Ili, kako će to autor jasno kazati u svom Predgovoru (n.d. str. 11): „Primjena rimskih pravnih načela u obliku latinskih pravnih izreka kao izraza pravne tradicije ima – kako na nacionalnoj, tako i na europskoj razini – sljedeće neposredne svrhe: popunu pravnih praznina te precizniju interpretaciju postojećih pravnih normi koje se temelje na odnosnim načelima. Još je češća primjena latinskih pravnih izreka u pravnoj doktrini u istovjetne svrhe. Osim toga, posljednjih se godina u znanstvenoj literaturi o europskom